NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ A NEJLEPŠÍ ČESKÝ TÝDENNÍK ZÁ...

POKROK ZÁPADU

VĚNOVANÝ ZÁJMŮM NAŠEHO ČESKÉHO LIDU V AMERICE.

BEST ADVERTISING MEDIUM IN THE GREAT NORTHWEST

ZALOŽEN R. 18... ROČNÍK 44. OMAHA, NEBR., DNE 10. ÚNORA 1915. ČÍSLO 30.

State Historical Society N S D

ÚSILÍ NĚMCŮ O S... V SPOJENÝCH STÁ... VÁLKY.

Také se našel "český" list — Osvěta Americká v Omaze — která táhne v tom s nimi za jeden provaz.

Zdali ještě někdo pochybovat, oč se jedná německé vládě a Němcům zdejším, bude vyveden ze všech pochybností po přečtení řeči Dr. Bernharda Dernburga, bývalého německého ministra osad, proslovené v St. Paul, Minn., minuly týden. Tresť této řeči přinášíme mezi americkými zprávami. Pan Dernburg, cizinec, agent německé vlády, jezdí od města k městu a hlásá, že "válka spojenců proti Německu jest zároveň válkou proti Spojeným Státům" a ovšem že — podle Dernburga, vlády berlínské a Němců zdejších — svatou povinností Spojených Států jest pustiti se do války proti Anglii a jejím spojencům. A Němci v Berlíně i zde hned vědí, jak dalo by se to zaonačiti.

Začali s agitací o zákaz vývozu válečného materiálu. Němci nejsou všichni ani blázni ani idioti, zvláště takoví Němci jako jest prof. Kuhnemann a bývalý ministr osad Dernburg, a dobře ví, že odchýlení se během trvání války od stanoviska neutrality, jak až dosud byla uznávána a vykládána mezinárodním zákonem, by lo by porušením neutrality na straně Spojených Států; rovněž tak dobře vědí, že Anglie žádala by vysvětlení a že mohla by v tom spatřovati "casus belli", zrovna jako Německo, kdyby bylo na místě Anglie, avšak o to se jim zrovna jednalo. O znepřátelení Spojených Států se spojenci, případně rozdmýchání války. Několi po vypuknutí války Němci chtěli býti za měsíc v Paříži a za druhý měsíc v Londýně a o Rusech říkali, že netřeba s nimi vubec počítati, že jest to "negligible quantity", najednou vidí, že si vzali větší sousto, nežli mohou pozříti, a poněvadž v Americe jest asi dvanáct millionů Němců, mají jim pomoci, za přispění těžkých Irčanů, kteří se dali zbalamutiti, že Němci v pádu vítězství dají Irsku úplnou svobodu a samostatnost. Němci a dáti některému národu svobodu!

Že provedení tohoto ďábelského plánu, zapletení naší země do války, stálo by Ameriku billiony dolarů národního bohatství a statisíce životů mladého lidu, z toho by si zcela žádné svědomí nedělali — zrovna jako z přepadení a zdeptání Belgie. Oni myslí a mají na mysli pouze vítězství Německa a celé germánské rassy.

* * *

Z českých časopisů byl Pokrok první, jenž upozornil na tu podvratnou agitaci Němců zdejších a agentů z říše a na tu povedenou "neutralitu", o niž usilují. Jiným z pokusů strhnouti Spojené Státy do války, bylo koupení parníku Dacia americkým Němcem Breitungem a vyslání téhož do Rotterdamu s nákladem bavlny a třetím pokusem vyslání lodi Wilhelmina do Bremen s nákladem potravin. Jak vidno, Němci jsou vynalézavi v tom, jak by mohli zaplésti Spojené Státy do války, ovšem po svém boku a myslí si patrně, že nepovede-li jedna cesta k cíli, může vésti druhá neb třetí.

Poctiví američtí politikové a poctivé časopisy prohlédly tyto plány Němců, avšak Němci svým číselným počtem, zvláště když se jim podařilo dostati na svoji stranu část Irčanů, tvoří velikou moc v politice a také veřejně prohlásili, že této moci hodlají použíti a tak vidíme, že kongresníci a senátoři z distriktů neb států se silným německým živlem, začali najednou viděti "po německu" a stejně časopisy ve městech, kde značnou část obyvatelstva Němci tvoří. Ozvuk jediné ozývají se hlasy o zákaz válečného materiálu, ačkoli se najdou také muži nezkažení, jako na příklad kongresník Stephens z třetího distriktu v Nebrasce, snad nejněmečtějšího státě, jenž neváhal Němcům říci, co si myslí o té jejich "neutralitě".

Trefně o Hitchcockově předloze napsala "Spravedlnost" ve článku "Americká neutralita", a sice:

"Osnova ta vychází z toho pitomého předpokladu, že neutrální obchodník, který v době míru má právo prodávati určité výrobky, ztrácí to své právo, když dva cizí státy se spolu perou! Co pak Amerika za to může, že v Evropě se podlézají a mordují se navzájem! Proč by za jejich bláznovství měl trpět americký průmysl a obchod?

A tu jsme u hlavní vady této osnovy páně Hitchcockovy: osnova totiž chce poškoditi zájmy americké jen proto, aby chránila zájmy německé! Celý návrh jest pouze a výhradně v zájmu Německa! Spojenci zde kupují náboje, střelivo, děla, nákladní automobily, koně, měď a jiné válečné potřeby — to se jim má zamezit v zájmu Němců."

Stejné stanovisko zaujal i Denní Hlasatel ve článku rovněž nadepsaném "Americká neutralita".

Němci se nijak tím neskrývali, že po zákazu vývozu válečného materiálu z této země bylo by po válce za dva, nejdéle tři měsíce — jinými slovy národové, kteří se na tu vraždnou válku nepřipravovali jako Němci po čtyřicet roku, za ten čas měli a mohli býti poraženi a pruská šavle měla triumfovati nad celou Evropou. V naší české vlasti, vzhledem k tomu, co se tam již nyní děje, byla by nepochybné nastala druhá po bělohorská perioda.

* * *

Za těchto okolností Čechové a nemečtí, na prvním místě jejich časopisy, jež vše spojenců přijaty za svou, měli se postaviti proti snahám Němců, proti jich úsilí strhnouti Spojené Státy do strašné války evropské. Jest na tom dosti, když náš národ ve vlasti krváci pro německé zájmy, a kdybychom i my zde krváceli pro zájmy Německa. Všecko to, co se nyní podniká, stalo by se prostě velezrádným, a kdybychom se nehlásili pod prapory jako třeba Němci, kteří by šli pomáhati svému Vaterlandu, byli bychom vyhlášeni za nepratele země, za živel nežádoucí a netrvalo by dlouho, že půda stala by se nám horkou pod nohama v této až dosud hostinné zemi.

Tak kritickou a vážnou byla a jest doba nynější a v této kritické době "český" list, Osvěta Americká, spojil se s Němci, jest s nimi pro zákaz vývozu válečného materiálu, a když redaktor Pokroku, plně jenze povinnost svoji, jak k národu našemu ve vlasti, tak k této zemi, pro niž strženi do evropské války by katastrofu, na to poukázal, vrhla se na něho Osvěta Americká jako sběsilá sau.

Kdo jest v stavu napsati takový článek, jako onen "Šašek či intrikán" v Osvětě z minulého týdne, patří do blázince, nebo do ústavu pro léčení vzteklin, neb kde se léčí třeštivka, a nikoli do redakce. Vejžmola Janák může naliti do sebe třeba gallon "spiritus sanctus" a překonati svůj dosavadní nadávkový rekord, čímž znova dokáže, jak rozumí úkolu o poslání česko-amerického tisku, ale tím se nevysvětlí následující: **Spáchala Osvěta zradu, spojivši se s Němci, nebo jest to jenom z hlouposti? Jest ještě nyní pro zákaz vývozu válečného materiálu a, tímtéž pro skončení války ve prospěch Němců, nebo už není? Byla to promyšlená zrada, při čemž šlo o hmotný prospěch, jaký by mohl vyplynouti z tohoto spojení se s Němci, nebo to bylo jenom tak přestřeleno a psáno tím způsobem, poněvadž psaly tak některé anglické časopisy, jež až příliš dobře vědely, proč tak činí? Naklonili si Němci jenom Vejžmolu-Janáka, využitkováním jeho známých slabých stránek? Nebo Národní Tiskárna podlehla svodům a slibům, jak se jí to v budoucnosti vyplatí, když bude nyní držeti s Němci? Měla býti spravedlivá věc česká zrazena za několik set neb tisíc jidášských stříbrných? Jedná se Osvětě a Národní Tiskárně o to, aby zůstaly hezkými v očích zdejších Němců?**

Nečiníme žádných obvinění, ale pouze se tážeme a jsme jisti, že tlumočíme tím přání a mínění celé české veřejnosti, že Osvěta musí dáti vysvětlení, jež nebylo v čísle z minulého týdne, kde sice Vejžmola-Janák se zcela utrhl se řetězu, **ale ani slovem se nedotkl věci, o niž jediné se jedná.**

Pokud postačitelné a uspokojivé vysvětlení v této věci nebude podáno, stojí Národní Tiskárna a zejména John G. a Walter Rosický a Růžena Rosická, kteří do řízení závodu se vetřeli proti přání zesnulého J. Rosického a k velké škodě a na velikou ztrátu podílníku Národní Tiskárny, již stali se podílníky na žádost Rosického, když potřeboval jejich služeb i peněz, a někteří z nich v té době, kdy se jednalo o bytí a nebytí závodu ano, pokud postačitelné vysvětlení v této věci nebude podáno, stojí Národní Tiskárna a ti, kdož ji kontrolují, v těžkém podezření před českým lidem.

Na ostatní gaunerství a cikánství Osvěty odpovím tak stručně, jak jenom možno. Lhou, že "Kuták vlezl" do schůze úředníků spolků, kdežto pravdou jest, že tam redaktor Pokroku přišel jako předseda jednoho spolku, když Osvěta přece neoznámila, které spolky a úředníky chce tam míti a které nechce, a vrcholem pajdoušství jest obvinění, jako by redaktor Pokroku chtěl se zmocniti Českého fondu, aby s ním "mohl vládnouti".

Jak známo všem přítomným ve veřejné schůzi omažských Čechů, při Josefa Janáková, manželka J. Janáka, poslala tam návrh, který byl přijat, aby se založilo v Omaze České Národní Sdružení dle vzoru mnoho v Chicagu s programem zahrnujícím činnost lidumilnou i politickou, tedy s programem dosti širokým pro každého, jenž to s národem českým poctivě míní. V první organisační schůzi byly přijaty stanovy a do těch včleněno usnesení, že **peníze, které se sejdou, mohou býti povoleny jenom v plné schůzi Sdružení,** do něhož jsou vítáni nejenom delegáti spolků, nýbrž i jednotlivci, tedy i "hossové" i zaměstnanci z Národní Tiskárny. Mimochodem podotýkáme, že ve schůzi, kde stanovy byly přijaty, byl přítomen p. J. G. Rosický, předseda Národní Tiskárny, jenž dal se zvoliti do paralelního výboru, čímž však skončila též jeho práce pro českou věc, a že tajemníkem Sdružení jest St. Šerpán, zaměstnanec Národní Tiskárny — a nyní Osvěta, které toto všecko jest známo, drze a nestydatě balamutí své čtenáře, jako by se redaktoru Pokroku jednalo o "vládnutí" s Českým fondem. Ovšem že stejně hlupým bylo by obvinění, jako by starosta sokolského sboru nebo řádu chtěl vládnouti s majetkem téhož. Nikoli, redaktor Pokroku nechce vládnouti se žádným Českým fondem, jako nechce vládnouti s těmi penězi, jež sešly se již v omažském Sdružení pro věc českého národa, a aby žádný jednotlivec nemohl s penězi těmi vládnouti, souhlasil s upravením stanov v tom smyslu, ale zdá se nám, že p. J. G. Rosickému, jenž kromě "předsedování" v Národní Tiskárně, spekuluje v pozemcích, mnoho záleží na tom, aby on s Českým fondem neobmezeně vládl, aby nikomu nebyl zodpovědén. A konečné, redaktor Pokroku nenavrhoval, aby omažský Sdružení převzalo ve svoji správu Český fond, nýbrž podotkl, že snad povinnost tu, správu Českého fondu, mohli by převzíti předsedové národních spolků v Omaze, když těžko by bylo provésti volbu z přispívatelů roztroušených po celých Spojených Státech, a když Osvěta odpírá součinnost se Sdružením. Nám se jedná pouze o to, aby Fond byl spravován počestnými lidmi a poctivými Čechy, a zdali přispívatelé do Českého fondu jsou ochotni sjeti se třeba do Omahy, a zvoliti si důvěrníky pro správu téhož, budeme zcela spokojeni, **neboť nám se jedná o věc a nikoli o osoby.** A zdali Národní Tiskárna odpírá součinnost se Sdružením a s Čechy omažskými jenom proto, že předsedou jest redaktor Pokroku, týž ochoten jest, pro dobro věci, vzdáti se toho úřadu na prospěch p. J. G. Rosického, zaručí-li se, že bude poctivě konati svoji povinnost a pracovati s Čechy a pro Čechy bez ohledu na to, zdali se to bude líbiti zdejším Němcům či nikoli. V tomto předsednictví vzdá se redaktor Pokroku Západu bez všeho strachu, že potom nový pan předseda bude vládnouti všemi těmi fondy, a bude nadále jako "ponky" všem, jako kmán, plniti svoji povinnost tak svědomitě a poctivě a nezištně jako je dosud konal, a na konání této povinnosti již vynaložil více času a více peněz, nežli všichni Rosických i s jejich Vejžmolou dohromady.

Také se nejedná o to, kdo má peníze tam či onam zaslati, a že k tomu jest každý stejně dobrý, ale jedná se o následující: Má snad peníze slaďených do Českého fondu býti použito pro věc českého národa jenom tehdy, uzná-li za dobré p. J. G. Rosický, jenž až do nedávna českého života vůbec se nevšímal, nebo uzná-li za dobré milostslečna Rosická, se svým "nepředpojatým úsudkem" a svojí přímo vzácnou "láskou sympathií", nebo snad pp. Walwey a Hoffmeister, Němci, kteří jsou členy ředitelstva Národní Tiskárny? O tyto věci se jedná, nikoli, kdo peníze tam či onam pošle.

Nám jde pouze o věc a nikoli o osoby a osob dotkneme se jenom tehdy, vidíme-li, že věc, tentokráte spravedlivá věc českého národa a nešťastného lidu našeho ve vlasti, jest poškozována.

ŠKODA ZPŮSOBENÁ ZEMĚTŘESENÍM.

© 1915, by American Press Association.

Toto ukazuje, jak budovy byly shozeny otřesy, jež nedávno spustošily velkou část Italie.

Vody kolem Velké Britanie Válečným pásmem.

ZA TAKOVÉ JE PROHLÁSILO NĚMECKO A BLOKÁDA TATO BUDE OHROŽOVATI TÉŽ LODI NEUTRÁLNÍCH NÁRODŮ.

Nejhroznější boje během minulého týdne sváděny v Ruském Polsku, kde Němci obnovili útok na střed ruské armády chránící Varšavu.

ZPRÁVY O KRVAVÝCH BOUŘÍCH V PRAZE A PO CELÝCH CECHÁCH A MORAVĚ.

Nejhroznější boje během uplynulého týdne byly sváděny v Ruském Polsku, kde gen. Hindenburg podnikl novou offensivu proti středu ruské armády chránící mu Varšavu a také v Karpatech došlo k tuhým bitvám. Zdá se skoro k neuvěření, že Rusové mohli odraziti poslední německý útok, uváží-li se, že na jediné místo, na frontu asi desíti mil, vrhl Hindenburg přes sto tisíc pěších kromě jízdy a sto batterií děl, tedy 600. Přes to však Rusové nejenom tento strašný náraz vydrželi, ale ještě na několika místech zahájili offensivu. Z Berlína se sděluje, že Němci nevzdali se plánu na dobytí Varšavy.

V Karpatech, kde rovněž sváděny jsou tuhé boje mezi Lawoczene v Haliči a Voloczton v Uhrách, Rusové dobyli čtyři vesnice, Ulies, Kormarnik, Csertesz a Swidnik, ale na některých místech museli poněkud ustoupiti před sešílenou armádou rakousko-uhersko-německou. Dle úřední zprávy generálního štábu, vydané v Petrohradě v pondělí, Rusové zajali 2,500 Rakušanů a další zajati se vzali po ústupu Rakušanů z průsmyku Užockého.

Ve Východním Prusku Rusové pouze nepatrně postoupili během uplynulého týdne a žádné znamenější změny neudály se na západním bojišti, ve Flandersku a v severní Francii, kde ponejvíce sváděny jenom dělostřelecké souboje.

Na bojišti rusko-tureckém neudály se žádné větší bitvy během minulého týdne a o bojích podél Suezského průplavu, mezi Turky a Angličany, došlo málo zpráv. Pouze z Carihradu oznámeno v neděli, že turecký předvoj odrazil Angličany a zahnal na útěk anglické přední hlídky blíže města El Kantara.

Na mořích nedošlo k žádné bitvě během uplynulého týdne a v zemích neutrálních vyvolalo největší vzrušení oznámení německé admirality, jež vody kolem Velké Britanie a Irska prohlásila za válečné pásmo, v němž počínajíc 18. únorem, bude plavba nebezpečnou nejenom pro obchodní lodi nepřátelských zemí, ale také pro lodi neutrální.

V pondělí bylo zahájeno zasedání britského parlamentu, od něhož bude žádáno povolení neobmezeného válečného úvěru. Premier Asquith oznámil, že ztráty v britské armádě až do 4. února byly 101,000 na mrtvých, raněných a zajatých.

Bouře v Praze?

V Londýně obdržen v pondělí následující telegram zaslaný přes Haag, v Holandsku. Dodatečně vytržnosti jsou oznamovány z Prahy, kde zatčení českých studentů a žurnalistů prý rozjitřilo obyvatelstvo. Pět pokusů o zabití vynikajících politiků v Čechách dynamitovými pumami bylo prý podniknuto od 1. února.

Další přípravy Italie k válce.

Královský dekret vydaný v pondělí v Římě nařizuje, že vojáci druhé kategorie z r. 1893 a 1894, kteří měli se vrátiti domů, mají býti podrženi pod prapory až do 31. května 1915.

Nešťastná Polska.

Polsko je zemí hrozné zkázy, horší než v Belgii. Německé i ruské a rakouské armády zatlačují jedna druhou, střídavě obsazují a opouštějí území, města a vesnice a v krvavých bitvách ničí stavby a sem ještě hůře než v Belgii a severní Francii. Přes 600 polských měst a vesnic jest zničeno. Jedna armáda obviňuje druhou z plenění, nepotřebného ničení majetku a ukrutností. Pravdou však jest, že Němci bez potřeby ničí Polsku, aby, ať již zvítězí nebo ne, tento národ co nejvíce oslabili. Útěk obyvatelstva z Lodže byl nejtragičtější epizodou války. Přes 400 obyvatel bylo zabito a město z velké části spáleno a rozstříleno. — Hroznou skutečností v bojích v Polsku jest, že zde prolévá se krev stejného národa, že zde z velké části bojují Poláci proti Polákům. Několik set tisíc Poláků jest v armádě ruské a několik set tisíc v armádách německé a rakouské.

Herbert C. Hoover, předseda americko-belgického pomocného výboru, přijel do Berlína, aby zřídil organisaci k podpoře nouzi trpících Poláků. Podmínkou k tomu však jest, že německá a rakouská vláda musí dáti výboru pevný slib, že nebudou požadovat od polského, hlad a nouzi trpícího obyvatelstva žádné potraviny k podpoře Poláků určené. Má se za to, že slib ten obě vlády dají, nebude-li však dán, bude upuštěno od podpory Poláků.

Syn generála Klucka padl.

Nejstarší syn gen. von Klucka, jenž byl námořním poručíkem, jak se oznamuje, padl v dělostřelecké bitvě 26. ledna blíže Middelkerke.

Všichni bývalí němečtí poddůstojníci v stáří pod 50 let, byli povoláni, aby cvičili nové rekruty.

Němci vyhrožují.

"Koelnische Zeitung," viditelně se schválením vlády, zahájila proti tajemníku Bryanovi ostrou palbu v třísloupcovém článku vzhledem k jeho dopisu senátoru Stone-ovi o otázce neutrality.

"Nyní jest nám dobře známo, čehu můžeme od Ameriky očekávati za úřadování Bryana," píše zmíněný list. "Americká neutralita není ničím jiným, nežli řídkou záclonou, za kterou se skrývá servilnost k Anglii. Nyní, když jest nám to známo, budeme dle toho jednati.

"Respektuje-li Amerika pouze surovou moc, my můžeme použíti právě tak surové moci proti ní."

"Lokal Anzeiger" oznamuje, že vědecký výbor ve Švitavě nedaleko Pražíran se usnesl odmítnouti dary zaslané Amerikou do Německa, poněvadž neutralita Ameriky jest pouhým pokrytectvím, jelikož zásobuje nepřátele Německa zbraněmi a náboji.

Boerští povstalci vzdali se Britům.

Oznamuje se oficielně v Kapském městě, že podplukovník Kemp a jeho oddíl boerských povstalců vzdali se britskému vojsku. Povstalecký předák Beziudenhout a "prorok" Vankensburg vzdali se s Kempem. V oddílu, jenž složil zbraně, nacházelo se rovněž 40 důstojníků a na 500 burgherů. Povstalci kapitulovali v Uppingtonu. Povstání připisuje se z největší části vlivu Vankensburgovu. Officielní oznámení doslává, že další kapitulace očekávají se co nejdříve a že podplukovník S. G. Maritz a jeho lidé vzdají se dle všeho do konce tohoto týdne. Poslední zpráva o Kempovi oznamovala dne 24. ledna z Pretorie, že 1,200 povstalců se čtyřmi děly podniklo pod velením Maritzovým a Kempovým útok na Uppington, v Bečuánsku. Povstalci byli odraženi, zanechavše na bojišti dvanáct mrtvých a dvacet tři raněné. Devadesát šest mužů bylo zajato.